

**Ruperti Abbatiss Tvitiensis, Summi Disertissimi
Theologi, sacris du[n]taxat literis omnia probantis, in XII.
prophetas minores, Commentariorum Libri XXXII**

Rupert <von Deutz>

[Köln], M. D. XXVII.

VD16 B 3835

Cap. I. Et factum est verbum domini ad Jonam filium Amathi, dice[n]s:
Surge [et] vade in Ninwen ciuitatatem magnam [et] p[re]dica ea, quia
ascendit clamor malicie eius coram me.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71859](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71859)

RVPERTI ABBATIS
TVITIENSIS IN IONAM PROPHETAM
COMMENTARIORVM, LIBER PRIMVS.

Factum est verbum domini ad Ionam filium Amathi, dicens: Surge & vade in Niniven civitatem magnam & prædica in ea, quia ascendit clamor malitiæ eius coram me. ¶ Mirentur fortasse grammatici quod per coniunctionem sic incipit: Et factum est verbum dñi, cum de litera nihil præcesserit. Nos autem si causam attendimus, cur Ionas ad gentes missus sit prædicare illis, non miramur. Nam non solum bene: verum etiam mirabiliter & gravissime sonat auribus nostris initium huiusmodi. ¶ Quæ enim causa extitit? Illa nimis: quia filij Israel, prophetas dñi non audierunt. Tot prophetæ missi sunt, tot mirabilia facta sunt, toties prænuntiata est illis captivitas propter multitudinem peccatorum, nec unquam penitentiam egerunt. Neque enim saltim unius regis tpe vitulos aureos colere cessauerunt, & ne unus quidem ex oibus regibus decem tributum recessit à peccatis Hieroboam qui peccare fecit Israel. Vt de cæteris taceam, Helias missus in sermone & spiritu domini mira multa fecit, & nequaquam effecit ut relinquerent vituli illi, licet propter signa tandem hoc obtinuerit ut sciret populus quod Baal non est deus, clamaretque: Dñs ipse est deus, dñs ipse est deus. Successit illi discipulus Heliseus qui & pro hac intentione ut populum reuocaret plura quæ ille fecerat volens signa facere. Obsecro (inquit) ut fiat spiritus tuus duplex in me, factumque est quod petiuit: Nam si rite numeres, Helias quidem octo, Heliseus vero sedecim signa fecit: & hoc duplum fuit. Post hæc mortuus est & sicut ante mortem ita & post mortem eius vitulorum cultus in Israel perseveravit. Mirabatur autem dominus, & tenebat eum super Israel, sciens quod si ad gentes mitteret, multo faciliores ad credendum eas inueniret. Vnde ad quendam illoque taliter locutus est: Filij hominis vade ad domum Israel, & loqueris verba mea ad eos. Non enim ad populum profundis sermonis & difficilis linguæ tu mitteris ad domum Israel, neque ad populos multos, & profundis sermonis & ignota linguæ, quorum non possis audire sermones: & si ad illos mitterem te ipsi audirent te: Domus autem Israel nolunt audire te, quia nolunt audire me. Experimento illud comprobari decebat, quod taliter dominus in vituperatione Israelis gentes de facilitate audiendi & credendi præferebat. Ad huius experimenti ministerium electus est hic Ionas, cuius post mortem Helisei, taliter scriptura libri Regum mentionem fecit. Ipse uidelicet Hieroboam filius Ioas filij Jehu regis Israel restituit terminos Israel ab introitu Hemath usque ad mare solitudinis, iuxta sermonem domini dei Israel, quem locutus est per seruum suum Ionam filium Amathi prophetam. Igitur dum per coniunctionem incipit, dicendo: Et factum est verbum dñi ad Ionam: ad ea nos mittit quæ iam diximus: ut sit sensus: Filij Israel non audierunt quæ præceperat dominus, mittens ad eos in manu seruorum suorum Prophetarum, sed indurauerunt ceruicem suam, & tradiderunt se ut facerent malum coram domino & irritarent eum & idcirco factum est verbum domini ad Ionam. Surge (inquiens) & vade in Niniven civitatem magnam, & prædica in ea, quatenus in comparatione gentium damnabilis Israel amplius ostenderetur. Et idcirco iudicium domini tradentis uel tradituri illos in captiuitatem irreprehensibile comprobaretur Niniuitis penitentiam agentibus, filijs autem Israel in impenitentia persistentibus. ¶ Hic Ionas dicitur filius Amathi, i. ueritatis. Tradunt enim Hebræi hunc esse filium uiduæ Sareptanæ, quem Helias propheta mortuum suscitauit, matrem postea dicente ad eum. Nunc cognoui quoniam uir dei es tu, & uerbum domini in ore tuo uerum est. Et ob hanc causam etiam ipsum puerum sic uocatum filium Amathi, Amathi enim in nostram linguam ueritatem sonat. Et ex eo quod uerbum Helias locutus est, ille qui suscitatus est filius esse dicitur ueritatis. ¶ Porro quod ait dominus: Quia ascendit clamor malitiæ eius coram me, hoc ipsum est quod in Genesi dicitur: Clamor Sodomæ & Gomorrhæ multiplicatus est. Et ad Caynam vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. ¶ Nunc iam quoniam Ionas iste missus ad Niniven typus est saluatoris mittendi ad gentes, dicendum est, quando ubi uel quomodo factum sit ad eum uerbum dñi, qui utique ipse secundum diuinitatem uocatur & est uerbum dñi. Si quaeris ubi, nimirum ad fluuia Iordanis. Si quaeris quando, uidelicet prædicante Iohanne, & baptizante

Cur a conu^{sa}
 tione incipiat

Propter duriti-
 am Israelis
 Ionas ad gen-
 tes missus.
 3. Regū. 12.

3. Re. 17. & 18.

4. Reg. 2.

Ezech. 3.

4. Reg. 14.

Ionas filius
 Amathi.
 3. Reg. 17.

Gene. 18.
 Gene. 4.
 Verbum quo
 ad Christum
 factum est
 Mat. 3.

baptismū poenitentia. Si quæris quō, utiq; apertis coelis, & descendente in eum spiritu sancto in specie colūbæ simulq; perfonante uoce patris. Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene cōplacuit. Tunc (in q) & taliter factū est ad eū uerbū dñi, quē admodū & ipse ex proprio cōfirmavit Veniēs qppe Nazareth ubi erat nutritus itrauit scdm cōsuetudinē suā die sabbati in synagogam, & surrexit legere, & traditus est illi liber Esaia propheta. Et ut recitauit librum, inuenit locum ubi erat scriptum. Spūs dñi super me, propter quod unxit me, euangelizare pauperibus misit me, prædicare captiuis remissionem, prædicare annum dominice salutis super eum in specie columbæ descendit: pulchre ipso quoq; nomine figurauit eum. Iohannes: Interpretatur enim columba (ut iam dictum est) interpretatur etiam dolens. Quæ enim rerum interpretatio & ipsa nihilominus ad mysterium pertinet: quia ipse est quem Esaia uisus lit, & dolores nostros ipse portauit. Ab ipso baptismo poenitentia quem suscepit ierit ingrediens, & deinde pdicando & psecutiōes sustinendo poenitentiam continuans, & pro nobis dolens, & dolores nostros usq; ad patibulum crucis portans. ¶ Nunquid autē nescitis quibus pauperibus euangelizare, quibus captiuis remissionē mitteretur pdicare? Nunc quomodo scire poterat quod ad gentes pertineret suæ prædicationis officium, quod scire & prædicare Propheta potuerint? & nouissimus ille Symeon, qui dixit eum salutare gentium paratum ante faciem omnium populorū. Lumen ad reuelationem gentium. At tamen ad gentes ire noluit imo & discipulos ne irent, prohibuit: dicens: In uiam gentium ne abieritis. Erant uero Iheri Chananae clamanti post se non cito respondit: sed tantūmodo Iudæis prædicauit: excepto quod in Samaria duos dies mansit. Sequitur ergo. **Et surrexit Jonas ut fugeret in Tharsis a facie domini.** Idem quidem sonat, neq; saluatori conuenire uideatur quod dicitur, ut fugeret Ionas à facie domini: Sed si fugientis intentionem consideres nec in ipso Propheta ualde est fuga reprehensibilis, quia non eam infidelitas sed pietas fecit. Condolebat enim pio affectu, suæ, id est, Hebrææ genti, eo quod in condemnationem eius mitteretur ad prædicandum Niniuitis, ut in comparatione Irahelis iustificarent Assyrii: & in comparatione Assyriorū condemnatus Irahel perpetuæ traderetur captiuitati. Non genti salutem oderat, sed suæ gentis damnationem timebat, atq; idcirco fugiens non multum Deo displicebat, imo, ppter pietatis magnitudinē ualde cōplacebat. Magis displicere potuisset, si non doleret, sicut Moses non displicuit, dicendo: Aut dimitte eis hanc noxiam, aut in libro tuo dele me de libro quem scripsisti. Nec Apostolus optando esse anathema à Christo pro fratribus suis: sic & iste taliter fugiendo non displicuit, quod maxime rerum exitus comprobauit. Quis enim omnium prophetarum tanto glorificatus est miraculo, tam mirabili Christi mortem atq; resurrectionem præsignauit exemplorū? Igitur quod illis non ualde displicebat fugiendo à facie domini: Christum dominum laudabiliter fecisse aliquo modo res manifesta innuit. Nam hic non quidem per inobedientiam unq; fugit, sed pietatis affectu condemnationē suæ gētis ad tps refugit. Testes sunt illæ lachrymæ quas fudit, uidens ciuitatem & flens super illam, atq; dicens: Quia si cognouisses & tu, &c. Testis (inquā) ille est flentis affectu. ¶ Nouit enim & nosse debet Christiana fides, quod in uno eodemq; Christo sicut duæ sunt naturæ, altera diuinitatis, altera humanitatis: ita & duæ erant uoluntates sue operationes. Voluntas diuinitatis erat relinquere Iudæam, & tradere Hierusalem in manus hostium. Voluntas erat humanitatis ut liberaretur suā gens uel ciuitas Hierusalem, & tam miserabile nō pateretur excidiū. Illa iusta, hæc uolūtas erat pia. Porro diuinitatis uoluntas præcedere, humanitatis autem subsequi conueniebat. Obedienter ergo concedens, cum dixisset: Mi pater si possibile est transseat à me calix iste, nolens gentem suā propter mortis scelus interire, subiunxit protinus. Veruntamen non sicut ego uolo, sed sicut tu. Et inquit: Prædicare in Ninie, fugit in Tharsis, id est, in mare Tharsis. Nanq; generaliter mare dicitur, ut illic: In spiritu uehementi conteres naues Tharsis. Christus autem ad hoc natus, ut cum Deus esset homo factus, ut esset ipse expectatio gentium, & saluator eorum, Iudæos

Luc. 4.

Esa. 53.

Math. 4. Christus & si ad gētes mitterebatur uoluit tamen prius munus Iudæis annuntiare euangelium.

Luc. 2. Mat. 10. Math. 11. Ioh. 4.

Fuga Iona pia & placens deo

Exo. 32. Roma. 9.

Luc. 9.

Chrs ex duabus naturis, duas etiā habuit uoluntates.

Math. 26.

Tharsis mare & generalit. Psal. 47.

fluctibus se tradidit, qui propter crebras seditionum tempestates, amplius q̄ ulla gens ma-
ri similes poterant reputari. Neuter eorū. s. neq; Ionas, neq; Christus salutem gentibus inui-
dit, sed uterq; gentis suæ condemnationem imminere condoluit. **L. Et descendit in Jop-
pen, & inuenit nauim euntem in Tharsis, & dedit nauim eius, & descendit in eam,**
vt iret cum eis in Tharsis a facie domini. Joppen portum esse Iudææ in Regū quoq;
& Paralipomenon libris legimus: ad quem Hyram rex Tyriligna de Libano ratibus trans-
ferebat quæ Hierusalē terrestri itinere perueherent. Iuxta regionis naturā, de mōtanis & ar-
duis ad Ioppen & cāpelstria ueniens, recte descendisse dicitur: & notanda fugitiui & timidi
festinatio. Non locum fugæ otiose eligit, neq; em̄ ad certū fugere cupiebat locū, sed primā
arripit occasionē nauigādī quolibet ire festinās. Scdm̄ hanc similitudinē dñs noster synago-
gam introiēs quondā speciosam. Hoc em̄ nomen Ioppe interpretatur speciosa, nauim sibi. i.
euāgelicæ prædicatōis scholā instituit. Illius nauiculæ remiges duodecim Apli fuerūt, qui
bus & dedit nauim. i. dona gratiæ. s. uirtutē & potestātē sup̄ om̄ia dæmonia, & ut lāguores
curaret: p̄misiq; regnū cœlorū, ut ingressi mare. i. inquietū pplm̄ Iudæorū, per ciuitates &
castella circūeundo, & euāgelizādo fortiter remigarēt. Illud quoq; ad hoc mysteriū pulchre
alludit, qđ p̄terofq; illoꝝ qbus eiusmodi nauim dedit de puppibus uocauit. Erāt em̄ piscato-
res, & ad hoc uocauit eos, ut mutato remigio de piscatoribus pisciū faceret piscatores hoim̄.
Igitur passibilis adhuc & infirma caro nondū fortiter obediebat: quia uoluntatē diuinitatis
de repellenda Iudæa gentibusq; assumendis exequi tardabat: & sicut iam dictū est, super ci-
uitatē ruituram flebat. Sed didicit (ait Apostolus) ex his quæ passus est obedientiā. Nam p̄
passionē cōsummatas, talis effectus est, ut fortiter obediret: nullūq; iam dolorē siue cōpassio-
nem extū: nisi solis p̄ccnitētibz impendere pōt: q̄ppe cum ante passionē suā super impæ-
nitentes fleuerit, nunc impios in inferno ardētes siccis oculis uidet. Qualia pati, uel qualiter ex
his quæ pateret obedientiā discere haberet, præsens mystice præsignauit historia. **L. Bomi-
nus aut̄ misit uentū magnū in mare, & facta est tēpestas magna in mari, & nauis pe-
riclitabat̄ conteri.** Et timuerūt nauē & clamauerūt ad deū, & miserūt uasa quæ erāt
in nauī in mare, vt alleuiaretur ab eis. **Et Ionas descendit ad interiora nauis, & do-
miebat sopore graui.** Quantū ad historiam, & om̄ipotentia dñi, quo aduersante nihil se-
curum est, & nauarū timiditas, & prophætæ magnanimitas describitur: q non tempestate nō
periculis conturbatur, eundem & in tranquillo & imminente naufragio animū gerens. De-
niq; alij clamant ad deos suos, uasa proijciunt, nititur unusquisq; quod potest, iste tam quie-
tus est & securus animiq; tranquillū, ut ad nauis interiora descendens, somno placido perfru-
atur. Veruntamen quod dormit, non securitatis est sed mœroris. Nam & Apostolos legi-
mus in passione domini præ tristitiæ magnitudine somno fuisse depressos. Porro iuxta cę-
ptum mysterium turbatio maris siue magnitudo tempestatis, & periclitatio maris, Iudaicæ
sunt seditiones & persecutiones, & uniuersæ domini passionēs. Timor nauarum, timor est
Apostolorum: & dormitio Ionæ, magna est tranquillitas diuinæ in Christo patientiæ, qua
semetipsam continens fortitudo maiestatis, humanitatem suam suosq; discipulos periculis
eximere distulit. Quod ut amplius perpendere delectet, simul ad memoriam reuocandum
est: quia ipse Dominus Deus noster in sua persona quodam tempore nauiculam ascendit,
& secuti sunt eum discipuli eius, & motus magnus factus est in mari, & timuerunt discipuli,
ipse uero dormiebat. Et hic & illic motus maris uim persecutionis, & dormitio taciturnita-
tem patientiæ eius significauit: quam non ferentes, in nostra tribulatione dicimus: **Exurge,**
quare obdormis Domine. Alibi quoq; cum itidem nauicula iactaretur fluctibus: legimus
eum ad discipulos uenisse ambulando supra mare: quo miraculo significabat, quod po-
tenter superaret easdem passionēs suas. Nunc rem secundum ordinem literę persequamur.
¶ Dominus (inquit) misit uentum magnū in mare, & facta est tempesta magna in mari.
Quis ille uentus fuit qui turbas Iudæorum quasi mare turbauit, nisi spiritus seductionis, q̄
illos in odium Domini nostri concitauit? Ille intus eos perflauit, ut aduersus eum fremerēt,
& semetipsos seditōibus turbarent. Sed quomodo eiusmodi uentum dominus misit? Iusto:
uidelicet iudicio: quia suo illos sancto spiritu semper restitisse cognouit. Nonne propter eā
dem causam ad decipiendum Achab regem Israhel misit spiritum mendacię? Dixit enim:

Ioppe
3. Regū. 2.
2. Para. 20.

Lucę. 9.

Lucę. 19
Heb. 11.

Somnus Ionę
ex magno
mœrore ob-
repsit.
Math. 26.

Mat. 8

Psal. 43
Mat. 14

Vetus in ma-
ri.

3. Reg. 22 Quis decipiet Achab regem Israhel, ut ascendat in Ramoth Galaad? Et dixit unus uerba huiusmodi, & alius aliter. Egressus est igitur spiritus, & stetit coram domino, & ait: Ego decipiam illum. Cui locutus est dominus. In quo? & ille ait: Egrediar, & ero spiritus mendacium in ore omnium Prophetarum eius. Et dixit dominus: Decipies & praeualebis. Egredere & fac ita. Quomodo tunc misit spiritum mendacium ad decipiendum illum, qui cum uxore sua Iezabel occiderat prophetas domini, sic spiritum malum misit quo concitaretur Iudaei. Sicut tunc re uento solet moueri ut aduersus dominum fremerent, & mensuram patrum suorum implerent: dicit aliquis. ¶ Ergo ne Iudeos dominus tam malos esse fecit, aut tam malos esse uoluit, ut occiderent Christum filium dei? Non utique malos illos fecit, aut malos esse uoluit, sed ut mali essent, facultate malitiae complendae illis permisit. Sic & de Pharaone oportet intelligi. Non enim illum Deus malum esse fecit, sed cum malus esset in regem illum excitauit, ut ipso ostenderet fortitudinem suam, id est, ut de nota persona daret exemplum quam bene posset deicere hominum superbiam. Itaque sicut querenti: Cur Deus Pharaonem cum reisset malus excitauerit in Regem, recte respondetur. Idcirco ut in ipso ostenderet fortitudinem suam. Ita querenti: Cur Iudaeos cum essent mali permisit huius potestate occidere? Christum recte respondetur, ut in illos scelere terminaret iram suam ulciscendo super genus humanum in Christo, in quo posuerat iniquitates omnium nostrorum. Igitur uentus magnus quem misit dominus in illud mare, id est, in illum populum amarum & profundae malitiae ille immundus spiritus est, de quo ait Christus eodem loco ubi tentantibus & signum querentibus respondens non esse signum illis dandum, nisi signum huius Ionae: haec interlocutus est. Cuius mundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca inaquosa quaerens requiem, & non inueniens, dicit: Reuertar in domum meam unde exiui. Exierat enim de populo illo, quando in monte Synai legem accepit: reuersus est in eum, quando uidens filium Dei daemonia eiecisset blasphemauit, dicens: In Beelzebub principe daemioniorum eiecit daemonia. Idcirco tunc dixit: Cui immundus spiritus exierit ab homine & caetera. Illa reuersio dicentis: Reuertar in domum meam unde exiui: Talis missio fuit domini, qualis loco uel tempore supra memorato quando spiritui mendacium dicenti: Ego decipiam Achab sic, & sic ipse respondit. Decipies & praeualebis. Egredere & fac ita. Eodem (inquam) modo dicentis: Reuertar in domum meam unde exiui, & faciam nouissima illius peiora prioribus: dixerit iustus iudex Dominus. Reuertaris & praeualebis: siue, Reuertere & fac ita. Nam eo quod ueritate carnis non receperunt ut salui fierent, idcirco misit in mare illud uentum eiusmodi: idcirco misit & mittet illis Deus operationem terrae (ut Apostolus ait) ut credant mendacio, & iudicentur omnes qui non crediderunt ueritati, sed consenserunt iniquitati. ¶ Et facta est (inquit) tempestas magna in mari, & nauis periclitabatur conteri. Propter navigationem Ionae facta est in mari tempestas magna. Propter praedicationem Christi facta est in populo Iudaeorum commotio magna. Hinc est accusatio illius multuantium atque dicentium. Commouit populum docens per uniuersam Iudaeam, incipientem a Galilaea usque huc. Nauis periclitabatur conteri, & nauis timuerunt. Euangelica doctrina a contradicentibus & blasphemantibus saepe impetita est & Apostoli in timore fuerunt. Et illi quidem Deum uerum adhuc nescientes, ad Deum suum clamauerunt: Apostoli autem in ipsa periclitatione inter blasphemias Iudaeorum Christum filium Dei confessi sunt. Et interim idem nauis mittebant uasa quae erant in nauis in mare, ut alleuiare facerent eis, id est, omnia quae in hoc loco haberi possunt uel concupiscibilia sunt, negligebant, continebant atque abiciebantur magis essent liberi atque expediti secundum consilium dicentis: Nolite portare sacculum, neque pergram, neque calciamenta, neque duas tunicas habeatis. At ipse dormiebat, quia cum esset omnipotens, suam omnipotentiam continebat, neque Iudaicae tempestatis ulcisceretur iniurias. Sequitur ergo. ¶ Et Ionas descendit ad interiora nauis, & dormiebat sopore graui. Quomodo in tanta inquietudine quietus dormire potuisset, nisi quia in figura contingebat illi, & ceterum tu agebatur ut dormiret. Denique futurus erat (ut sicut iam dictum est) inter tempestates Iudaeorum Dominus noster cum esset fortissimus Deus ualde patienter sese haberet, quod dormire quodammodo est. Ille sopor recte dicitur grauis, quia nimirum graue fuit Apostolis quae est & nobis, illum qui custos Israhel est dormire in aduersis, dum tam blasphemias Iudaeorum mini suo, quae pressuras, quas in hoc mundo habent eius, non citius compescit. ¶ Et accitit

ad cum gubernator, & dixit ei: Quid tu sopore depumeris? Surge, inuoca deum tuum, si forte recogiter deus de nobis, & non pereamus. ¶ Gubernator ut naturale est uiam quæ in suo periculo de alio plus sperare, cum deberet uectores timidos consolari, cernens discriminis magnitudinem excitat dormientem, & arguit improuidæ securitatis, commonet, & ut ipse quoque pro uirili portione deprecetur Deum suum. Hic Petri Apostoli typus est. Ille enim dicente Domino: Quem dicunt homines esse filium hominis? Item ꝑ: Vos autem quæ me esse dicitis? Respondens ante cæteros, uel primus inter cæteros. Tu es, inquit, Christus filius Dei uiui. Et pro hoc merito sic inter cæteros Apostolos in ecclesia, quomodo inter cæteros nautas gubernator, siue proreta præeminet in nauicula. At ille talis designatus à Domino dicente: Beatus es Symon Bariona, & cætera. Cum protinus idem dominus cepisset ostendere discipulis suis: quia oporteret eum ire Hierosolimam, & multa pati à senioribus, & scribis, & principibus sacerdotum, & occidi, & die tertia resurgere: assumens eum cepit increpare illum, dicens: Absit à te Domine propitius esto tibi, non erit tibi hoc. Hæc nimirum dicens: quasi gubernator Ionam cur dormiret, increpabat: quia Dominum pati prohibebat, suadens ut sua potius uirtute tanquam uigilans uerteretur: utpote Dei filius potens & fortissimus. Sequitur. **¶ Et dixit uir ad Collegam suum: Venite, & mittamus sortes, ut sciamus, quare hoc malum sit nobis, et miserunt sortes, et cecidit fors super Ionam.** Nouerant illi naturam maris, & tanto tempore nauigantes, sciebant tempestatem uentorumque rationes. Et utique si solitos, & quos aliquando experti fuerant, fluctus uidissent confulgere, non cum forte aut horum naufragij quærent, & per rem incertam certum cuperent deuitare discrimen. Nec statim debemus sub hoc exemplo fortibus credere, uel illud de Actibus Apostolorum huic testimonio copulare, ubi forte Matthias in Apostolatam eligitur, cum priuilegia singulorum non possint legem facere communem. ¶ At uero iuxta ceptam tropologiam, quotiens aduersus CHRISTI nauiculam Christi discipulos, mundanorum confulgit tempestas fluctuum, talis fors & taliter mittenda est, ut sciat unusquisque cuius causa malum illud sit, uel quæ sibi causa sit patiendi. Potest enim esse ut in persecutione Christiani nominis non tam ipse CHRISTVS quam aliud quid in intentione uel conscientia repositum sit. Propter quod patiatu homo qui Christianus dicitur, & undantibus fluctuet aduersis. Quod si ita non esset, nequaquam Paulus diceret. Et si tradidero corpus meum ut ardeat, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Potest etiam euenire ut in CHRISTVM credens, quis pro suo malefacto patiat quid ab infideli. Hinc Petrus ait: Melius est benefacientes si uelit uoluntas Dei pati quam malefacientes. Item: Nemo uestrum patiatu quasi homicida, aut fur, aut maledicus, aut alienorum appetitor. Beata illa conscientia, in qua testimonium habet quis quod patiatu ut Christianus: quod patiendi uel passionis causa sit ei CHRISTVS. Tunc reuera cadit fors super CHRISTVM, sicut ceci dit super Ionam, quod ipse se uentium esset causa fluctuum. Talem conscientiam sancti habebant Apostoli inter Iudæos procellosos. Exempli causa: Quando dixit Thomas ad condiscipulos: Eamus, & nos moriemur cum illo. **¶ Et dixerunt ad eum: Indica nobis, cuius causa malum istud nobis sit. Quod est opus tuum? quæ terra tua? et quo vadis? uel ex quo populo es tu?** Notanda breuitas, quæ apud insignem Poetam placere solet uerbis istis. Iuuenes, quæ causa subegit Ignoras tentare uias? quo tenditis? inquit. Qui genus? unde domo, pacem ne huc fertis an arma? Interrogatur persona, regio, iter, ciuitas, ut ex his cognoscere, & causa discriminis. Indica (inquit) nobis, cuius causa malum istud sit? quid operis agis? De qua terra? de quo populo profisciscaris, quo abire festines? ¶ Porro Dominum nostrum non solum sui nauatæ, id est, Apostoli sui secretis percunctationibus sciscitabantur, ut scirent: uerum etiam publicis tumultibus aduersarij eius eadem percunctati sunt, ut uiderent quis esset, quid operis ageret, unde esset, quo tenderet. Cum enim diceret eis: Si non credideritis, quia ego sum, moriemini in peccato uestro: Dicebāt ei: Tu quis es? item cum diceret. Adhuc modicum tps uobiscū sum, & uado ad eū qui misit me. Queretis me & non inuenietis, & ubi sum ego uos non potestis uenire. Dixerūt ad semetipsos. Quo hic iturus es, quia non inueniemus eum.

Gubernator Petri typum gerit Matth. 10.

Mat. 16.

Sortibus non credendum. Act. 1.

Sors quando & q̄liter mittenda Christianis.

1. Cor. 13

1. Pet. 3
1. Pet. 4

Luc. 11.

Chrus de ois bus illis, de quibus & Ionas interrogatus est Iohan. 3
Iohan. 7

Nunquid in dispersionem gentium iturus est, & docturus gentes? Sed & gentes eius proter
 ue quaesierunt, cum eo dicente: Et testimonium perhibet de me qui misit me pater, dicens:
 Vbi est pater tuus? Nihilominus quaesierunt. Quod esset opus eius cum eo dicente: Hoc est
 opus dei ut credatis in eum quem misit ille, dixerunt: Quod ergo tu facis signum, ut uideamus
 & credamus tibi? quid operaris? Sed & Pilatus audito sermone dicentium: Nos legem habet
 mus, & secundum legem debet mori, quia filium dei se fecit. Ingressus praetorium ite
 ad eum: Vnde est tu? Attamen ante interrogauerat & audierat quod de Herodis potestate
 homo Galilaeus esset. Si ergo illi, quos mystice per tumentes maris fluctus intelligimus, in
 terrogauerunt eum quis esset, quod opus eius, quae terra eius, quo iret, uel quo iturus esset, qui
 tomagis haec interrogasse constat Apostolos familiares & collaborantes illi in remigio
 nauigatoe euangelij, quibus, ut euangelium refert, seorsum loquebat de regno dei. Sequitur ergo
 Mar. 4. **Et dixit ad eos: Hebraeus ego sum. & dominum deum ego timeo, qui fecit mare & aridam.**
 Hebrei apud
 nomen hic quod
 Iudaei aut Isra
 helis.
 3. Regum. 12.
 Iohan. 6.
 Iohan. 18.
 Esa. 37.
 Luca. 12.
 Iohan. 13.
 Chri timor,
 humilitas.
 Esa. 11.
 Math. 11.
 Fugere domi
 num, & a fac
 ie domini disces
 runt.
 Psal. 20
 Heb. 5
 Iohan. 14
 Math. 20.
 Multum quippe ad mysterium pertinet, quod non dixit: Iudaeus aut Israelita sum ego, quae
 nomina. s. Iudaei & Israelitae discordia diuiserat, quae per Hieroboam scindentem decem
 tribus a domo Dauid acciderat, sed dixit: Hebraeus ego sum. Hebraeus namque transitio
 pretatur. Et hoc nomen ualde Christo congruit, qui non uenit in hunc mundum ad manentem
 siue ad regnandum, sed ad pertransiendum tanquam uiator, non habens hic manentem ciuitatem
 regnum ut transiret, & transiundo salutis opus ministraret, quae admodum de semetipso tanquam
 alio dicit, & transiens ministrabit illis. Et euangelista: Sciens (inquit) quia uenit hora eius, ut
 transeat ex hoc mundo ad patrem. Et deinde dicit: Et dominum deum caeli timeo, nihilominus
 humanitati eius congruit, quia ipse est deus qui propheta praedixit, Et replebit eum spiritus timoris domini.
 Vere timore sancto timoratus & reuerentissimus extitit, timore qui & uere humilitas debet
 dici & aestimari. Huius timoris, i. humilitatis magisterium proficitur ipse dicendo: Dicitur
 quia mitis sum & humilis corde. Simul notandum in propheta, quod non dicitur: Et do
 minum deum caeli ego fugio, sed ego timeo. Licet enim fugeret a facie domini, nequaquam
 men deum fugit aut fugere uoluit. Aliud namque est fugere dominum, aut fugere a facie do
 mini. Semper malum est uelle fugere dominum, & eorum est maxime, qui illum oderunt. Licet effu
 gere non possint sicut scriptum est: Dexteram tuam inueniat omnes qui te oderunt fugere autem
 a facie domini, id est, refugere sententiam, uel tremendum propositum dei, potest interdum
 qui deum diligit, quemadmodum iste, qui refugiebat administrare prophetale officium ad co
 demnationem suae gentis. Quod autem pertinuit tali in articulo dicere, qui fecit mare & aridam
 praefertim illum qui a facie domini fugiens, ierat in mare, relinquens aridam: nisi ut ostenderet
 certam secundum rationem de omnipotentia creatoris habere fidem uel sententiam, quibus secundum cau
 nis affectum fugitans declinare tentasset impendentem suae genti pro meritis iram: Sic & alius
 ster sine dubio rationalem habens animam secundum ipsam rationem, sciebat insitae sibi diuinitatis iustitiam
 differens a mularetur Iudaeam, ita ut fieret super eam. Et ille quidem fluctibus circumdatus, & illa re
 pestate correptus: dominum deum (inquit) ego timeo: ipse autem Christus ex his quae patiebatur, & illa re
 obedientiam, sicut mandatum dedit mihi pater (inquit) ita facio, subiungens protinus: surgite
 mus, quod idem erat ac si diceret (utpote caelestibus semper mysterijs intentus) quoniam sic est uolun
 tas patris, Iudaea relicta ad gentes transireamus. Et timuerunt uiri timore magno, & dice
 runt ad eum: Quid hoc fecisti? Cognouerant enim quod a facie domini fugeret, quia
 dicauerat eis Jonas. Hystoriae ordo praeposterus est: Quia enim poterat dici, nulla cau
 sa timoris fuit, ex eo quod quod eis confessus est, dicens: Hebraeus ego sum, & Dominum
 Deum caeli ego timeo, qui fecit mare & aridam, statim quod idcirco timuerunt: quia in
 cauerat eis se dominum fugere conspectum, & eius non fecisse praecipua causantur & dicunt: Quod
 hoc fecisti? Id est, si times Dominum, cur fugis? Si tantum praedicas potentiae quem colis
 quomodo putas te eum posse euadere? Sic & Apostoli Christi non ex hoc timere
 bant, quia dicebat: Quis nam ipse esset, nisi etiam dixisset eis: quod uenisset dare animam
 am redemptionem pro multis, quasi qui fugisset a facie Domini: quod ipse quidem in
 persona, nunquam (ut superius iam dictum est) inobedienter fecit: sed fecerunt illi, quorum
 ipse super se peccata tulit, propter quos oportebat eum pati uel mori. Cum enim

IN IONAM PROPHE. CAP. I. Fo. CXIX.

Adam & uxor eius uocem dñi dei deambulantis in paradiso ad auram post meridiē abscon-
 derunt se à facie domini dei in medio ligni paradisi. In Adam (inquit) Apostolus omnes
 peccauerunt, & idcirco recte dicas: quia omnes in eodem à facie domini se absconderunt;
 Christus autem non quidem in anima peccauit, aut sese abscondit, sed eorum qui in illo
 peccauerunt, & in illo sese absconderunt à facie domini, super se, ut iam dictum est, peccata
 tulit. Hoc Apostolis suis indicauit, quod oporteret ipsum mori, & animam suam dare redē-
 ptionem pro illis, & idcirco timuerunt, tam propter semetipsos, q̄ propter eum, quia cum es-
 sent adhuc infirmi, nō erant ad moriendum pro illo parati. Sequitur ergo. **Et dixerunt**
ad eum: Quid faciemus tibi, & cessabit mare a nobis: Quia mare ibat & intumescere
bat. Et dixit ad eos: Tollite me, & mittite me in mare, & cessabit mare a uobis. Scio
enim, quia propter me tempestas hæc grandis est super uos. Et remigabāt uiri ut
reuerterentur ad aridam & non ualebant, quia mare ibat & intumescerebat sup̄ eos. ¶
Secundum hanc enim similitudinem nauarū, sic timentium & talia dicentium, quis non ui-
deat, pios egisse aut dixisse Apostolos, quando mare ibat & intumescerebat super eos, id est,
quando turba impacabiliter seditiosa dominum quærens circumdabat illos: Videntes enim
ait Lucas, quod futurum erat, domine inquit, si percutimus in gladio: Et percussit unus ex
illis seruum Pontificis, & amputauit auriculam eius dextram, uidelicet Petrus, cuius hic in
naucloero similitudinem intelligimus. Respondens autem Iesus ait: Sinite huc usq; . Et apud
alium Euangelistam: Conuerte (inquit) gladium tuum in locum suum. An putas, quia
non possum rogare patrem meum, & exhibebit mihi plus quàm duodecim legiones ange-
lorum? Quomodo ergo implebuntur scripturæ: Sed & paulo ante dixerat: Ecce ueniet
hora, & iam uenit, ut dispergamini unusquisque in propria, & me solum relinquatis. Nimit-
rum hæc & cætera huiusmodi similia sunt sermoni, quem hic Ionas mira magnitudine di-
xit: Tollite me, & mittite me in mare, & cessabit mare à uobis. At illi remigabant, ut reuer-
terentur ad aridam: nam etiam in gladio (sicut iam dictum est) percutere cœperant, ut cum
ipso Domino simul euaderent turbam illam, & non ualebant, quia mare ibat, & intumescere
bat super eos. Paucis enim fortiores erant qui persequerentur eos, præsertim ipso propter
quem tempestas grandis erat, sponte patientiam exhibente: quia necessaria mundo erat eius
passio uel mors. ¶ Et clamauerunt ad Bominum, & dixerunt: Quæsumus Domine
ne pereamus in anima uiri istius, & ne des super nos sanguinem innocentem, quia
tu domine quemadmodum uoluisti, fecisti. Et tulerunt Ionam, & miserunt in ma-
re, et stetit mare a seruoze suo. Et timuerunt uiri timore magno, et immolauerunt
hostias Bominu, & uota uouerunt. ¶ Clamor iste nauarum, dolor siue luctus & fletus
est discipulorum. Quando necessario tulerunt Ionam, & in mare miserunt: tunc clamauerūt,
quia quando consummata sunt omnia, & corpus eius permissum suscipientes sepelierunt,
doloris sui uoces emisserunt, primo centurione (sicut Euangelium refert) dicente: Vere hic
homo iustus erat, & uere homo hic filius dei erat: omnesq; noti eius qui stabant à longe, &
mulieres quæ secutæ eum erant à Galilæa, omnisq; turba eorum qui percutientes pectora
sua reuertebantur: hæc quodammodo dicebant: Quæsumus domine, ne pereamus in ani-
ma uiri istius & cætera. Sed & in eo, quod relicto eo, discipuli omnes fugerunt, Dominū in
mare miserunt: quia dimiserunt, quia solum reliquerunt. Quod ita dimiserunt, infirmita-
tis: quod autem sepelierunt, fuit officij. Utrolibet modo completum intelligis, cōgrua simi-
litudo istorum, uidelicet, Apostolorum in illis nauigantibus præcessit, qui laborauerunt
quantum potuerunt: remigauerunt, quantum ualuerunt. Et quia nihil proficiebant, tan-
dem tristes & gementes, Prophetam in mare miserunt. Et mare quidem stetit à seruoze
suo, sed uiri timuerunt timore magno, id est, satiati Iudæi scelere suo, cessauerunt persequi
discipulos. At illi propter Magistrum & Dominum suum, fuerunt in dolore maximo.
Et immolauerunt (inquit) hostias Domino, & uotum uouerunt. Hostias immolauerunt
Apostoli, hostias pœnitentiæ & confessionis cum luctu & lachrymis, & ipsi hostiæ sunt fa-
cti uiuentes: præcipueq; Petrus, qui illum negauerat, deslendo ipsam negationem. Hostiam
immolauit in euangelio (quod scribitur scđm Hebræos) Iacobus frater ipsius dñi, quando
denouisse fertur se nō manducaturū panem, nisi prius uideret eum à mortuis resurgentem:
Et præ-

Gene. 3.
Rom. 8.

Luca. 23

Math. 26.

Ibidem, 27.
Luca. 23

Euangelium
secundum He-
bræos.